

GEBELİKTE TİROİD HASTALIKLARINA AİLE HEKİMLİĞİ PRATİĞİNDE YAKLAŞIM NE OLMALI?

Op. Dr. Erhan OKUYAN¹

GİRİŞ

Tiroid hormonu vücutta merkezi sinir sistemi, hepatobiliyer sistem, gastrointestinal sistem ve kardiyovasküler sistem fonksiyonlarının normal sınırlarda kalabilmesi için çok önemli rol oynamaktadır. Ülkemiz endemik iod eksikliği bölgesi olması nedeniyle klinik pratikte tiroid disfonksiyonu gözlenen gebelerle sık oranda karşılaşmaktayız. Tiroid bezinin normal fonksiyon göstermesi gebeliğin normal süreç içerisinde devam edebilmesi için son derece önemlidir. Gebeliğin ilk 2 trimester'ında plasental ve fetal iyilik hali tiroid hormonlarının normal işleyişine son derece bağımlıdır. Bundan dolayı annedeki tiroid hormon bozuklukları ; hiperemesis gravidarum, düşük, intrauterin gelişme geriliği, maternal hipertansif bozukluklar, erken doğum eylemi ve yenidoğanda zeka geriliği riskini arttırmaktadır (1). Gebelik döneminde fetus 20. Haftaya kadar tiroid bezi aktif hale gelmediği için , gebeliğin 20. Haftasına kadar olan annedeki tiroid hormonlarının fizyolojik değişiklikleri fetusun iyilik halinin devamı için geliştirilen bir koruma mekanizmasıdır. Bu nedenle aile hekimliği pratiğinde; başvuran gebelerde tiroid hastalıklarına erken dönemde tanıma kötü obstetrik sonuçları önlemek adına çok önemlidir.

Gebelikte tiroid hormonlarında meydana gelen değişiklikler nelerdir?

- 1- Tiroksin bağlayıcı globulin düzeyleri gebeliğin 6. Haftasından itibaren artar, 20. gebelik haftasından doğuma kadar aynı seviyelerde kalmasına sekonder Total T3 ve Total T4 artar.

¹ Kadın Hastalıkları ve Doğum Uzmanı, Batman Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi, dreo06@hotmail.com

D. Gebelerde hipertirodizim tanısı alan gebelerde izlem

Endokrinoloji uzmanı önerileri alınarak hedef serbest T4 seviyelerinin normalin üst

sınırında tutulması sağlanmalıdır.

E. Kimleri ilgili branş uzman hekimine sevk edelim?

- Tedavi dozunun belirlenmesi gereken olgular
- Gebelik
- Kalp-damar veya gastrointestinal sistem gibi hastalığı olanlar
- Tiroid bezinde nodül anamnezi
- Hipofizer hastalık veya adrenal yetmezlik gibi endokrinolojik hastalıkların olması
- Tiroid testlerinde uyumsuzluk
- İyatrojenik hipotiroidiler

F. Tiroid hastalıkları taramasını gebe olmayanlarda nasıl yapalım?

Aile Hekimliği için Periyodik Sağlık Muayeneleri ve Tarama Testleri Kılavuzu'na göre ailesinde tiroid hastalığı öyküsü bulunanlara ilk muayenede olmak üzere ve 35 yaşın üzerindeki tüm erişkinlere **beş yılda bir TSH bakılması** önerilmiştir.

KAYNAKLAR

- 1-Krassas, G. E., Poppe, K. & Glinoe, D. Thyroid function and human reproductive health. Endocr. Rev. 31, 702–755 (2010).
- 2-Alexander EK, Pearce EN, Brent GA, Brown RS, Chen H, Dosiou C et al 2017 Guidelines of the American Thyroid Association for the Diagnosis and Management of Thyroid Disease During Pregnancy and the Postpartum. Thyroid. 2017; Volume 27, Number 3: 315-389. DOI: 10.1089/thy.2016.0457
- 3-Tiroid Hastalıkları Tanı ve Tedavi Kılavuzu 2017. Türkiye Endokrinoloji ve Metabolizma Derneği. Türkiye Klinikleri Yayın Seri No: 157. 2017. ISBN: 978- 975-9118-66-2.
- 4-Thyroid disease in pregnancy. Practice Bulletin No. 148. American College of Obstetricians and Gynecologists. Obstet Gynecol 2015; 125:996 –1005.
- 5- Stagnaro-Green A. Overt hyperthyroidism and hypothyroidism during pregnancy. Clin Obstet Gynecol. 2011;54(3):478-487.
- 6- Namık D. Gebelikte tiroid hastalıklarının tanı ve yönetim kılavuzu. Maternal-Fetal Tıp ve Perinatoloji Derneği.2017
- 7- Li Y, Shan Z, Teng W, Yu X, Li Y, Fan C, Teng X, Guo R, Wang H, Li J, Chen Y, Wang W, Chawinga M, Zhang L, Yang L, Zhao Y, Hua T.: Abnormalities of maternal thyroid function during pregnancy affect neuropsychological development of their children at 25-30 months. Clin Endocrinol (Oxf). 2010 Jun;72(6):825-9. doi: 10.1111/j.1365-2265.2009.03743.x.
- 8- Casey BM, Leveno KJ.: Thyroid Disease in Pregnancy. Obstet Gynecol. 2006;108(5):1283-1292.
- 9- American College of Obstetricians and Gynecologists Thyroid disease in pregnancy. Obstet Gynecol. 2002;100:387–396.
- 10- Glinoe D, Braverman LE, Utiger LD. Werner and Ingbar's The Thyroid A Fundamental and Clinical Text. Philadelphia: Williams and Wilkins; 2005. pp. 1086–1108.
- 11- Aile Hekimliği Uygulamasında Önerilen Periyodik Sağlık Muayeneleri ve Tarama Testleri. T.C. Sağlık Bakanlığı Türkiye Halk Sağlığı Kurumu, Yayın No: 991, 2015, Ankara